

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2-40

Nr. de Duminică:
Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare ștr 20 fl.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Convorbire cu un preot bănățean.

Zilele aceste am avut prilejul să întâlnim în Arad un preot român din Banat. Om în toată firea, păstor după rânduiala lui Melhisedec, orientat în cele politice și cu destulă carte, pentru ca vorba-i să fie luată în seamă, am început să-l ispitim mai de una, mai de alta. Și, după obiceiul străbun, am vorbit de vreme, de sămănături, de starea țaranului român și mai pe urmă am trecut la trebile bisericesti și școlare și la raporturile politice. Trebuie să mărturisim, că, ascultând cuvintele acestui om limpede la grai și la minte, care înșira cu atâta iscusință suferințele poporului dela țară și spunea, din realitatea experiențelor, atâtea adevăruri dureroase, am dobândit impresia, că adeseori explicările unui asemenea om, cu toată primitivitatea lor, sânt mai prețioase, decât anumite interview-uri ale diplomaților noștri oficiali și aduc mai mult material pozitiv de informație decât divagațiile reci și dodonice ale oamenilor politici cu pretenție.

Ce e drept, părintele cu pricina este un decepționat. Dacă nu ne înșelăm, el sa a avut cândva chiar sentimente purdiste, ca orice caransebeșan ce se respectă. Aceste sentimente spune că e-a dobândit în mod fatal, de oarece

cuprinsul întreg al acestui ținut era lăsat în afară de orice conducere și de orice organizare națională, iar conducătorii bisericesti ajunseseră într'un hal nemai pomenit. Poporul românesc este așa de neglijat, încât nu Burdea, dar ori care Ungur încarnat s'ar coborî până la mulțimea noastră năpăstuită și i-ar aduce alinare și sfaturi cuminte, ar putea s'o câștige!

„Să nu vă mire pe nimeni, dacă vedeți, că în provincie preoții și învățătorii fac atâtea greșeli și târăsc și poporeni după dânșii. Noi, de capul nostru, ce să putem face? Pe noi nu ne caută nimeni. Vorbele frumoase, naționale, spuse de cei de sus, nu străbat până la noi. Când e vorba de un sfat, de o vorbă lămurită, de un ajutor întru necazuri, în afaceri de școală sau de viață peste tot, noi nu găsim pe bărbații noștri frunțași să le destăinuim durerile. Mândria noastră de Români noi nu o mai simțim. Și umilirile căutam și reușim mai repede să le înlăturăm prin slujbașii statului, prin inspectorii și judecătorii străini de neam, cari pentru supunere și înghenunchiare ne împart măcar o umbră de dreptate câteodată. Cu gândul acesta acum se împacă multă lume dela noi! Guvernul prin oamenii săi caută prin multe părți să cultive poporul prin vorbe bune. Slujbașii superiori și candidații de deputați umblă prin casele oamenilor dela sat, se poartă cuviincios cu

Românii, fac înlesniri și făgăduieli și se vără pe nesimțite în sufletul lor, — câtă vreme frunțașii noștri se îndepărtează tot mai mult de masele de jos. În casa mea de preot sărac n'a intrat încă picior de conducător român și de satul meu fug luminățile lor ca de rîie. Suntem într'o părăsire desăvârșită și trebuie să vă spun, că *pricina o găsec în boeria conducătorilor noștri. Aceștia sunt mai nemeși decât Ungurii, mai aristocrați decât grofii unguri cari, când au nevoie de mine, se coboară în căscioara mea și mă întrebă de necazurile zilnice.* Dacă lucrurile vor continua; dacă rîndurile de jos ale Românilor nu se vor face trup și suflet cu cele de sus; dacă aristocrații noștri, în loc de a se uita la sine și la interesele lor, nu vor căuta spre cei de jos și nu-i vor ridica la mai mult adăpost, nici vorbă că vom merge spre destrămare”

Și în tonul acesta continuă.

Precum am observat mai nainte, e clar că părintele bănățean, care a rostit aceste cuvinte, privește situația cu oarecare pesimism. Dar în termeni generali, nu ne înșelăm de loc spunând, că un mare fond de adevăr există într'adevăr. Lipsa asta de cohesiune între populația dela țară și conducătorii ei teoretici s'a relevat și la noi în nenumărate rânduri și găsim că primejdia, semnalată de preotul

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“.

Cum se fac alegerile de deputat în Ocna-Sibiului?

Dăunăzi a apărut o carte voluminoasă sub titlul «Orașul Minciunilor» pe piața de cărți ungurească, scrisă de un gazetar ungar, Schröder Béta, fost redactor al ziarului «Arad és Vidéke». «Orașul Minciunilor», pe care ni-l descrie, este orașul Arad, iar moavurile biciuite cu o vervă mișcătoare, sînt scoase în societatea ungurească din acest oraș. Cartea înțregă este scrisă cu o frapantă sinceritate și personalitate, cunoscute bine în societatea ungurească, sînt deghizate doar prin o mică schimbare a numelor proprii. Cel ce cunoaște însă situația, le recunoaște mai decît. Găsim în cartea aceasta două pasagi care ne pot interesa și pe noi mai de aproape. Ele se referă la o alegere de deputat din cercul Ocna-Sibiului. Cum ajunge faimosul cerc al Ocnei-Sibiului la de intimă legătură cu moravurile societății din Arad? Întrebarea aceasta, care se imediat, capătă un răspuns larg și documentat. Ilu. Schröder, din cari reproducem mai jos cari ne interesează. Aici vom aminti numai personajul Moháry László, — I-am putea zice că rolul acțiunii, este actualul falnic deputat acum la oară al alegătorilor romîni din Ocna-Sibiului și László, un ovreiu botezat, arendaș de pămînt și, pe care nu mai e nici o nevoie să-l descriem, o face asta destul de bine Serédy Béla, personaj din text, sub care se ascunde însuș personajele romîne din Ocna-Sibiului sînt deghizate pentru cei ce au onoare al personal. După cetirea pasagiilor nu mai rămîne nelămurit nici pentru cei ce n'au onoarea

cunoștinței personale. Să dăm deci cuvîntul autorului care ne dă o istorie naturală, destul de interesantă, a corpului electiv românesc din cercul Ocnei-Sibiului:

I.

Mandat verificat.

„— Dar totuș — întrebă Serédy — cum s'a putut întâmpla, că dl deputat a candidat într'un cerc așa de îndepărtat din Ardeal — și încă cu succes? Aveți legături acolo?”

— De unde. Adicăte, acum am, dar atunci n'am avut.

— Cum ați putut dar isbuti?”

— Îți voi spune tot și pe larg, în tren. Șașa mi se pare că voi avea nevoie de concursul dvoastră, la deslegarea finală.

Gazetarul — era neliniștit de o firească curiozitate. Într'o scurtă jumătate zi, a auzit și văzut atâtea lucruri curioase și neobișnuite dela acest om ciudat, încât cu drept cuvînt s'aștepta și în chestia asta a mandatului din Ocna-Sibiului, la destăinuirii interesante. Iar Moháry era de o încredere și comunicativitate inexplicabilă față de tînărul publicist, care se deosebia încâtva de tipul șablon al gazetarilor, astfel că după destăinuirile de ieri făcute în toată sinceritatea, nu-și mai impunea nici o rezervă.

E drept că în pășirea lui Serédy era foarte multă distincție care-ți isnpira încrederea. Asta parte se explică că era un om bine crescut, gazetar în senz european, cult și nu era jidan. Corb alb...

— Să-ți spun dar — a început Moháry, așezându-ne într'un compartiment de clasa I — povestea deputăției mele:

— Eu, am în Arad o cancelarie pentru afacerile economice. Acolo îmi fac corespondența și port comptabilitatea moșiei, acolo fac tranșacțiile cu agenți, cumpărători etc. Astfel câte 4—5 zile din săptămână sînt în Arad. Casă nu țin acolo și mănânc la restaurant. Fiindcă nu-mi place societatea sgomotoasă, iau masa în restaurantul Vas din vecinătate. Iar localitatea aceasta este locul de întîlnire a valachimei din Arad și din comitat. De ani de zile m'am obișnuit cu oamenii aceștia, deși între ei găsești pe cei mai fanatici agitatori și ziarști. Îți pot spune — și asta pe d-ta gazetar și om politic din capitală te va surprinde: înaintea alegerilor parlamentare, cafe-neaua românească „Vas” din Arad, este o adevărată bursă a mandatelor din Ardeal...

A așteptat efectul, ceea ce nici n'a întîrziat din partea gazetarului, pentru că o definiție mai cinică despre cercurile din Ardeal, nu auzise. L-a interesat mult chestia.

— Când se fixează — a continuat Moháry — terminul alegerilor generale, aici în cafe-neaua asta „Vas” sosesc rapoartele de prin cercuri cu ultimul curs. Asta este de a se înțelege deschis de tot: în limbajul bursei. Sînt la vre-o 70 de cercuri, în cari sînt decizătoare voturile valachimei. Sînt chiar mai multe, dar astea sînt cercuri nu tocmai gut ghesinnt valahe, în astea nu se votează numai, ci se face și politică. Și astfel asupra acestora n'are

convorbitor, cumcă guvernul profită cu succes de această prăpastie dintre turmă și păstori și atrage poporul cu felurite menajări în mrejele sale, ar trebui să ne alarmeze pe toți.

Adevărat, că nu este tocmai pe deplin motivată vina ce se aduce „boeriei”, sau mai bine pseudo-boeriei conducerii noastre. Aristocrația noastră, în ipotriva căruia reprezentantul poporului se plânge cu atâta indignare, este, ce e drept în fruntea instituțiilor noastre și se mișcă foarte încet, cum așa de bine ne-a dovedit în aceste coloane dl Lupaș, vorbind despre mobilitatea nobilului de Kerpényes. Dar a vorbi de o aristocrație specială, pe când în cazul cel mai rău nu poate fi vorba decât de un parvenitism în înțelesul cel mai strâns al cuvântului, este o greșală. Indiferența sau nepriecerea nu se poate confunda cu disprețul pentru popor și nu am voi de loc, ca întârzieri vinovate pentru deșteptarea și conducerea maselor dela țară, să producă asemenea concepțiuni și să ne împartă pe dindouă.

Ori cum însă, credința aceasta greșită în parte, că fruntașii nu urmăresc cu destulă înțelegere interesele apropiate ale poporului și că nu trăiesc destul de *producători* în viața acestuia, există și trebuie să se țină seama de ea.

Să stăm drepti acum și să ne dăm seama, că într'adevăr o vină ne apasă. Trăim într'o țară, în care atât Maghiarii, cât și elementele germane își aștern toată suma preocupărilor pe ridicarea poporului și pe pregătirea lui pentru o viață mai omenească și cu mai multă libertate.

În țările învecinate, în Austria și România, s'au creat în anii din urmă o serie nenumărată de măsuri, pentru a ridica pe țaran la o viață politică și econo-

mică mai conștientă. În state cu aceleași condițiuni sociale, procedările pentru îndreptarea soartei țărănimii sânt aceleași. Și la noi pildele cele bune nu vor să prindă cu dinadinsul și glasul vremii nu vrea să pătrundă. Cultura care o dăm noi țaranului nu e suficientă. Cu întocmirea unei gospodării mai bune nu ne prea ocupăm. O școală cetățenească mai intensă, cu lămuriri directe asupra drepturilor și datorțiilor lui, nimeni nu-și ia silința să i-o facă. Conștiința și aspirațiunile dorm în toată liniștea. Cercetați Bihorul, duceți-vă la Sătmar și la periferiile săcuesti și analizați acolo sufletul neglijat complet, al unui popor hibrid și nenorocit și dați-vă apoi seama cum vă strigă poporul întreg: încetați odată, iubiți fruntași, să socotiți politica drept un lux, sau o vană machinațiune personală, căci nu onoruri voim să vă dăm, nici situații pe spinarea noastră, ci voim să vă deschidem inimile pentru o adâncă recunoștință. Incercați odată s'o meritați aceasta!

Un avertisment colegial către »Gazeta Transilvaniei«. În avântul lor — de sigur »juvenil«, cum ar zice prodigiosul »director« al Revistei politice și literare — colegii dela Gazeta, după ce anunță apariția »organului poporal al partidului național român«, se'ncumetă »a face o observare comitetului național, în ce privește biroul central al partidului național român«, scriind :

Știm, că înființarea acestuia s'a decis în ultima conferință din Budapesta. Comitetul s'a grăbit a institui biroul și a numit de conducător al lui pe părintele Dr. Vasile Lucaciu. De ambele sântem veseli, dar nu știm cum se face, ca acest fapt comitetul nu l-a adus la cunoștința publicului.

Noi am dat o știre referitoare la instituirea biroului, dar aceasta am luat-o din »Kel. Ert.«. Tot asemenea ni-se anunță acum în »Pop. Rom.« despre birou următoarele :

„Prim colaborator al foii noastre este d-nul Dr. Ioan Suci, *țovarășul părintelui Dr. Lucaciu în a purta cu nădejde cancelaria centrală a partidului, ce s'a înfăptuit și așezat la un loc cu redacția și administrația »Poporului Român« în Budapesta.*”

Va să zică ni-se anunță deschiderea biroului pe o cale oarecum de încunjur. Noi credem, că aceasta ar fi trebuit sau ar trebui să se facă prin un comunicat oficios al comitetului!

Indemnați de sentimentele noastre de colegialitate, cele mai loiale, avertisăm pe colegii dela Gazeta de-a se aventura în asemenea »observări« temerare și »ignobile« — cum ar zice același director — căci prea ușor se poate s-o pățească și ei cum am pățit-o noi. Au uitat oare că în lagărul sârmanului nostru partid »observările« de orice speță sânt înfierate drept trădări naționale iar cei cu mâncărimea »observărilor« caterisiți în numele sfintei »discipline« ce apără și mântuiește națiunea română din Ungaria și Transilvania? Li sfătuim să retireze fără zăbavă, până nu sânt încă zăriți de pândășul dela Lugoj, până nu și-au atras încă *alarma* santinellei dela »Drapelul«, până n'au făcut încă cunoștința lui Ileszenszky și până mai pot să ferească din calea trăznetelor comitetului central, din calea înfricoșatelor rezoluțiuni osânditoare. Căci »paza bună ferește primejdia rea«.

Invățător „agitator“. Comisiunea administrativă a comitatului Timișoara în ultima sa ședință a pornit, la propunerea inspectorului regesc de școală Dr. Vértessy Gyula, proces disciplinar împotriva învățătorului român din Mesici, dl Petru Cioc, pe cuvânt că »numitul învățător abia știe ungurește și, cu toate că în repeșite rînduri a fost admoniat, a pus copiii să cânte imnul național unguresc pe o *melodie poporală românească*«.

Nu știm ce este adevărat în această motivare. Intrezărim însă o goană împotriva învățătorului Cioc, care nu va fi având altă vină — ca alții alții! — decât că ține la limba și legea sa.

Și asta e, în Ungaria, agitație!

înfiurire comitetul electoral dela Vas. Astea merg după capul lor.

— Interesant, foarte interesant — zise Serédy și sânt în stare încă în urmă să facă alegeri curate?

— Pe cât de mari dobitoace sânt acolo conducătorii — răspuse Mohary, neobservând ironia fină — ăia nu primesc bani, ori cât de mulți ar fi. Dar astea sânt cercuri tari învrșitate cu alegători săcui și ciangăi. Nu merită să vorbești de ele. Mai curînd ori mai târziu se vor prăpădi de o prea mare omenie.

— Mai ales, dacă toți deputații din Ardeal vor fi la fel ca d-ta — gândi în sine Serédy.

— Cum ți-am spus — continuă Mohary — eu umblând în cafeneaua asta, stau în legături intime cu comitetul de valorare de mandate valah, și acum în urmă, unul dintre cei mai isteți oameni de ai lor, ceva lăncu Mitru, mi-a comunicat în discuție, că cercul Ocnei e la mezat. Concurentul, care l-a reprezentat mai în urmă, un văr al fișpanului din comitat, nu vrea să mai dea patruzeci de mii, iar ei nu lasă cercul mai ieftin. În mine — a spus discretul intervenționist — pe lângă însușirile politice, cred a mai afla o garanție: că le voi fi un consumant permanent.

Gazetarul, ce putea face altceva: sta uluit la atâta imoralitate spusă fără cea mai mică repulsiune. Deși, partea adevărată venia numai de aci înainte.

— Acest lăncu mi-a spus, cât de mult conducătorii poporului valah, țin la persoana mea de lume mare și mi-a oferit cercul Ocnei-Sibiului cu patruzeci de mii de coroane...

— Dar cum li-a stat asta în putința? — a întrebat gazetarul, simțind un miros foarte abject în continuarea afacerii.

— Nimic mai simplu — îl desluși Mohary — cercul Ocnei avea 327 de alegători, în cea din urmă listă din 1901. Dintre aceștia patru au murit, iar doi au emigrat în America. Absoluta majoritate este deci de 161. Acești 161 alegători, sub președinția unui delegat al comitetului valah, au căzut de acord asupra sumei de 40,000 cor. și dacă cineva — în orice caz cu suficientă garanție materială — le garantează suma asta, acela le va fi deputat. Chiar de ar sacrifica contra-candidatul sute de mii. Pentru că nu mai sânt alte voturi, din cari s'ar putea alcătui altă majoritate. În Ardeal, așa se face asta. Eu am înțeles numai decât afacerea, și — am încheiat tîrgul...

Afacere, a numit aceasta cinică și mizerabilă cumpărare de suflete.

...Alegerea a fost, precum știi, înainte cu o jumătate de an. Oamenii mei, cei 161, au venit până la unul la urnă și eu am fost ales deputat. E drept, că mandatul e contestat la Curie, dar nu pot dovedi nimic; și Curia mai mult ca probabil, îmi va verifica mandatul.

— Iar dacă ar invalida alegerea, s'ar duce pe copcă patruzeci de mii coroane — zise Serédy, apreciind acum și dânsul numai din punct de vedere curat de afaceri toată chestia mandatului.

— De unde — adaogă rîzînd Mohary — doar n'am plătit încă banii!

— Nu i-ați plătit? Cum se poate așa?... —

— Așa bine — spuse cu oarecare aer de superioritate politică Mohary — deocamdată am dat numai o obligațiune și e verificat, atunci voui plăti.

— Și alegătorii s'au mulțumit c...

— Cum nu! Altfel cum ar fi pu jurământ, martorii, șefii, conducătorii, corțeșii, că n'au primit nimic putut pune nici eu jurământul, c nimic. Iar că voi da, ori vor pri torul de instrucție nu ni-a întret mine, nici pe dânsii. Așa trebuie acea vestită lege alui Széll de tura curială! — Și rîse din tot s bînda sa genială.

Dar capul lui Serédy se zăpăc Cunoscușe ca gazetar o mulțime mitele trucuri electorale, dar un a târg de mandate nu și-ar fi închiș sibil.

— Și aveți de gând să plătiți mă — întrebă — ori vreți să ho merit gunoial acela de popor și nimic?

Mohary ca și cum s'ar fi și indi trebarea pusă:

— Cum să nu plătesc? — zise ofensat. Sunt doar om de paro care-și ține cuvântul...

— Dar care ai fost în stare să strîmb și să faci pe alții să jure s spuse în gând Serédy, adânc sc ceasta interpretare ce să dă ca și omului de parolă.

Mizeriile recensământului. Recensământul populației a oferit autorităților un nou prilej pentru ași desfășura aparatul de persecuție contra populației din ținuturile locuite de Români. Ne sosesec de pretutindeni plânsori că recensorii introduc pe Români în liste sub numele de »valahi« cu tot protestul energic al celor vizați. La adăpost de orice control acești recensori își permit tot felul de matrapzălăcuri în scop de a micșora numărul locuitorilor Români și pentru a desfășura mai cu efect această manoperă diabolică nu se sfiesc să maghiarizeze numele românești dându-le cu totul altă aparență de cum aveau mai înainte.

Pentru a preveni această manoperă a recensorilor, după cât sântem informați, intelectualii români din comitatul Sătmarului și cu deosebire cei din Sanislău, au pornit o conștientă agitație în mijlocul populației, învățându-i și arătându-i cu dinadinsul din ce parte să se păzească.

Credincioși instrucțiilor primite țaranii noștri în cu toată ardoarea să fie introduși în liste cu numele și credința lor românească neașe și nu după cum li taie capul pe recensorii ahtiați după meritele patriotice.

Urmarea a fost că un vrednic sătean Român din jurul Sanislăului a cerut cu toată hotărârea că băiatul său să fie introdus în listă cu numele de Ioan, de lege unită și nu János, catolicul. Iar pentru această crimă grozavă strașnicul recensor a făcut arătare contra Românului la judecătoria de ocol din Sanislău. Dar aci în loc să se fie seamă de cererea îndreptățită a Românului l-au răsucit și l-au învățit doar i-or găsi vr'o chichiță, până ce l-au scos vinovat de contravenție și l-au turnat o amendă de 100 de coroane și o lună arest, căci trebuia necondiționat dată o pildă valahilor renitenți din Sătmar, cari îndrăsnesc să susțină că sânt și Români în țara ungară.

»Industria maghiarizării«, cum vedem, înfloreste cu toate prilejurile, — dar florile ei sânt artificiale și mincinoase. Mincinoase vor fi, ca întotdeauna, și acum rezultatele recensământului, ceea ce însă nu va surprinde pe nimeni.

Invie coaliția?

— Situația politică. —

Sortile cabinetului Khuen par pentru moment amenințate de-o neașteptată raliere a partidelor opoziționiste în scopul unei campanii energice și stăruitoare împotriva proiectelor despre privilegiul băncii austro-ungare. Succesele obținute atât de ușor în sesiunea de toamnă au întărit spiritele opoziției la culme și a fost timpul suprem ca opoziția să-și salveze rămășița de prestigiu câtă i-a mai rămas în fața opiniei publice magh are.

Organul partidului kossuthist, ziarul »Budapest« anunță în numărul său de azi că în sinul partidului ideea unei acțiuni unitare a tuturor partidelor opoziționiste e susținută cu insistență. Aceasta chemare prietenească a organului kossuthist a avut un vin ecou azi în toate partidele opoziționiste și în special în partidul justhist. Șefii de partide au declarat în conferențele ținute aseară, că o campanie opoziționistă serioasă și la nivel, numai cu concursul tuturor partidelor și deputaților opoziționiști se poate închipui. Inșiși marii antagoniști Kossuth și Justh au comentat cu simpatie ideea unei stratageme unitare.

După culise ideea unei apropieri între cele două partide opoziționiste are cu atât mai mulți sprijinitori. Firele apropierii sânt urzite c'o măiestrie proprie și atât de probată cum e măiestria faimosului Iago al parlamentarismului ungar, Polónyi. Și sânt semne că, chiar dacă o raliere grabnică se va dovedi ca fiind preatimpurie și cu neputință în starea actuală a spiritelor, guvernul va avea să înfrunte totuș o campanie mai energică și mai hotărâtă decât sforțările obstructioniste efemere și lipsite de orice putere de rezistență, de până acuma.

O împrejurare simptomatică e apoi și apariția fără de veste a siluetei contelui negru, tristul erou al bizarului proiect de

reformă pluralistă. Apariția contelui Andrassy pe culoarele camerei, da, e un fapt simptomatic și ne spune că ziua răfuiei între ambițiile jignite se apropie. Conte Andrassy e unul dintre puținii *archioli-garchi*, predestinați să perpetueze dominațiunea sistemului feudal și o rotațiune parlamentară în sfera acestui sistem, nici nu se poate închipui fără de acest factor hotărâtor, pe care complicațiile politice îl pot scoate la suprafață, predominant, în orice moment propriu să salveze privilegiile lor medievale. Apariția contelui Andrassy ne spune deci că situația cabinetului Khuen a ajuns în punctul declinațiunii.

Contele Andrassy va lua cuvântul deja în una din ședințele apropiate ale camerei și probabil să asistăm la o luptă, în aparență purtată cu armele loialității parlamentare, în fond însă cu atât mai neîndurată și decisivă, între el și celalalt prototip al sistemului de rotațiune parlamentară ungară, între contele Tisza. Ieșirea pe tren a contelui negru va avea apoi darul să pregătească disidența din blocul guvernamental a vechilor săi aderenți personali. O împrejurare de mare preț pentru sortile opoziției.

Deși, de-ocamdată, încă nelămurite, conturile coaliției reconstruite încep deci să se arate.

Ceeace se poate prevedea însă de pe acuma, e că guvernul e în pragul unei situații serioase, care poate ușor să devie și critică. Preambulul acestei situații a fost chiar ședința de azi, despre care dăm informații la vale.

Un nou ferment de agitație.

La sfârșitul ședinței de ieri a camerei președintele consiliului, contele Khuen-Hédervary, a anunțat că a încheiat cu banca austro-ungară o învoială în seneul căreia banca, cu toate că i-a expirat privilegiul la 1 Ianuarie a. c., poate să facă emisiuni de bancnote și poate să-și continue activitatea precizată în statute, până în 15 Februarie a. c. Încheiând învoiala aceasta guvernul și-a asumat împotriva legii drepturile legislaturii, prolongind

— Obligațiunea mea e la dânsii, la un om de frunte al băncii »Albina« din Sibiu, Dimitrie Iosif. Asta trebuie să o răscumpăr. Altfel nu mă lasă nici să intru în Ocna. Scrisori amenințătoare am căpătat destule, dar totuș nu sunt nebun să plătesc înainte de a mi-se valida definitiv mandatul. Cred că asta se va întâmpla în trei zile. De aceea merg acum la Budapesta. Și atunci voi plăti,

— La mâna cui veți plăti prețul păcatului?...

Moháry n'a fost atent nici la maliția asta și răspunde:

— Tocmai în chestia asta vreau să vă cer concursul, d-le redactor. Despre asta vom vorbi însă la timpul său. Pentru că n'aș voi ca banii plătiți în mod cinstit de mine, să n'ajungă la destinație. Cu misiunea asta delicată trebuie să încredințez un om de absolută încredere.

— Cu cea mai desăvârșită liniște a vorbit despre cinste și despre misiunea — după dânsul — numai delicată.

— Pentru că nu suntem încă deplin înțeleși — urmă să dea deslușirile necerute Moháry — pe ce bază să facem lichidarea. Asta, din motivul că cheltuielile cu contestarea alegerii are a intervenit, au consumat mult din cele truzeci de mii. Ei însă nu se învoiesc să nem din suma asta onorariile ce trebuie să tesc advocaților cari au apărat mandatul, eu în orice caz rețin pe titlul acesta 5—6 i fiorini.

— Totuși, care este în definitiv cauza socoteli? întrebă Serédy, în care curiozitatea covârșise cu desăvârșire nutrimentul scârbei de care era cuprins.

— Baza e următoarea: Fiecare alegător capătă 100 coroane; coteșii câte 200 coroane; patru popi sânt în cerc și contabilul »Albinei« câte 1000 coroane; fiecare biserică valahă — și d'astea sânt patru — tot câte 1000 coroane. Asta ar face cam 30 mii coroane. Ar rămâne deci pentru cheltuielile de proces 10 mii coroane. Astea sânt acum în discuție, fiindcă în sensul contractului cheltuielile alegerii nu pot să treacă peste patruzeci de mii coroane. N'am dreptate?

— Încă ce dreptate — se uimi gazetarul, bătându-și mereu capul, cum e cu puțință că având odată cineva o conștiință atât de elastică, capabilă de astfel de murdării, cum poate, fi atât de stupid să respecte niște condiții a unei afaceri, apriori turpis causa. E bolnav omul acesta — e smintit! constată înc'odată în sine, fiindcă nu-și putea de loc imagina, cum se poate concorda jurământul fals, cu respectarea unui astfel de act rușinos. Firește, nu-și aducea aminte, de teama d-lui Moháry de scandal, nici de aceea, că onorații electori din Ocna-Sibiului, s'ar putea locutual hotărâ să trimită pe cheltuieli comune doi valahi sălbarici, la Arad, care să se răfuiescă pe o cale înafară de proces, cu dl Moháry. Dar Moháry probabil ținând cont de posibilitățile astea voia să se achite cu un așa mare alai de cinste de datoria sa, binecunoscând lauda-

bila solidaritate a iubitorilor săi alegători în asemenea chestii constituționale.

— Dacă îmi vor verifica mandatul veți fi așa de bun d-le redactor să-mi dați mână de ajutor ca să isprăvesc cu această *bandă de hoți*.

A treia zi, spre cea mai mare laudă a întemeietorului legii despre judicatura curială, în faimoasa epocă a legii, dreptului și dreptății, unul dintre senatele Curiei — a verificat mandatul lui Moháry László din cercul Ocnei-Sibiului.

Încă în acea seară Moháry s'a prezentat radios în clubul Lloyd, pentru a primi tumultoasele felicitări pentru verificarea mandatului. Il acostase și pe ministrul-președinte Szél:

— Sânt Moháry László, excelență, acum deputat verificat al cercului Ocnei-Sibiului, — zise, încântat de sine, observând că ministrul președinte îl privește ca pe un necunoscut.

— Știu, — a răspuns Szél Kálmán — dar mandatele necurate totuș nu-mi plac!...

S'a întors apoi, lăsându-l opărit pe marele bărbat politic. Nu i-a întins nici mâna.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Pe atul Fischer Elz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

cu dela sine putere privilegiul băncii austro-ungare. Firește că comunicarea făcută de contele Khuen a alarmat imediat opoziția, care califică procedura guvernului drept o călcare a constituției. În felul acesta s'a adăos un nou ferment de agitație la discuția asupra proiectului de bancă.

Sedința Camerii.

Budapesta, 11 Ianuarie 1911. Sânt toate presemnele că discuția la proiectul despre privilegiul băncii austro-ungare va lua proporții mari și grave. Sedința de azi a fost poate cea mai cercetată dintre toate de până acum. Sânt de față șefii de partide în număr complet. Pe toate băncile se observă o neobișnuită agitație și galeriile sânt tixite.

S'a primit și în cea de a treia citire proiectul despre convenția comercială cu Serbia, după care Polónyi a încercat să schimbe ordinea zilei, cerând ca guvernul să puie în discuție separat întâi contractul monetar și pe urmă celelalte proiecte referitoare la banca austro-ungară. Camera a respins propunerea lui Polónyi.

Raportorul comisiei financiare, contele Wickenburg a făcut apoi un scurt expozeu asupra proiectelor. A spus că în întocmirea actuală a băncii austro-ungare, interesele materiale (corect *ungare*) sânt apărate pe linia treagă. Inițiindu-se banca ungară națională, Ungaria etalonul s'ar scumpi enorm. Raportorul a fost des întrerupt și ascultat cu nestămpăr din partea opoziției.

Cel dintâi autor al opoziției a fost însuși Kossuth, ca șeful celui mai mare partid opoziționist. A cerut inițierea băncii autonome, pe care o cer deopotrivă atât interesele financiare cât și cele economice ale țării. Cine orește ca *statul național maghiar independent să se realizeze cât mai curând*, trebuie să stăruiască din răspuseri pentru inițierea băncii autonome. *Căci numai națiunile neârânditoare pot să-și hotărască soarta potrivit intereselor lor de viață și propășire.*

Sântem părtașii unci maii putei... a zis Kossuth — pentru care plătim 6 miliarde și îmătate an de an. E o părere adoptată de lință că *Ungaria are să fie odată rugul e care să ardă pajura — cine știe care oate cea rusească, poate cea austriacă, poate ea germană...* Noi nu ne putem orânduî afacerile mici măcar ca micul stat elvețian.

A vorbit apoi despre anexiune, despre buget, despre poverile militare, despre situația conomică internă și despre luptele ce s'au at în trecutul apropiat pentru inițierea băncii autonome.

La sfârșitul cuvântării sale Kossuth a prezentat un proiect despre inițierea neamânată a băncii autonome ungare. A făcut o b nă npresie asupra opoziției declarând că *pentru repturile națiunii va lupta umăr la umăr u orișicine.*

Se crede că Kossuth a voit prin declarația ceasta să menție cooperatiunea partidelor poziționiste.

Un îndemn la muncă.

Onor. Red. a ziar. „Tribuna”.
Arad.

Subsemnații cititori vechi ai „Tribunei”, ne simțim datori a mărturisi în aceste zile de grea cumpănă, simpatia noastră pentru „Tribuna”. Sfâșietoarea luptă dintre frați, ne mânănește. Convingerea noastră este că, precum Christos s'a născut pentru toți oamenii, așa „Tribuna” s'a născut pentru toți românii. Christos a fost răstignit, dar a înviat. Acuma s'a răstignit și „Tribuna”, dar va învia și ea. Și nădăjduim că înviind, îi va convinge și pe ceice astăzi o urăsc, că n'aveau dreptul s'o urască, ci datoria s'o iubească.

Turnu-Severin, 24. XII. 1910.

Jordan Bogdan, Teodor Costescu, G. Opreșcu, profesor, N. Vorvoreanu, avocat, Pavel Pecurariu, farmacist, Dr. G. Morariu, medic primar, I. Giurescu, director de bancă, I. Petrescu, proprietar, P. Negreanu, pensionar, Dr. N. Dumitrescu, medicul spitalului Balta, Tiberie Axente, avocat, Dr. I. Glavici, Simion Blaga, farmacist, Marius Vorvoreanu, avocat, I. Mihail, G. Păcală farmacist, D. N. Iotta, profesor, G. G. Cârjei, proprietar, D. Coandă, proprietar, G. Mihăileanu, avocat, G. Aureliu, proprietar, D. Fulea, D. Horvat, profesor.

Momente din viața și domnia împăratului Iosif al II-lea.

De Dr. Ioan Lupas.

II.

Dintre toate ordinațiunile lui Iosif al II-lea cea mai salutară și mai creștinească a fost cea din 25 Octomvre 1781, așa numitul *edictum tolerantiae*, prin care pune stavilă persecuțiile religioase, înscenate de aderenții religiei dominante, împotriva celorlalte confesiuni și statorind principiul, că în chestii de credință și conștiință nici o siluire nu poate avea loc (punct 10: „Sacerdotes Catholici... A Catholicis se non obrudant“!) Cele mai însemnate puncte ale acestui edict sânt al 2-lea, prin care se normează, că ori unde sânt o sută de familii laolaltă, să-și aibă biserica și școala lor, și al 3-lea, care desconsiderând privilegiile învechite, dă tuturor „dreptul de concivilitate”, de-a putea cuprinde case și moșii și de-a putea ocupa funcțiuni publice*, dacă sânt vrednici de ele, fără nici o greutate („absque omni nectanda eatenus difficultate“). Se știe, că înainte de Iosif al II-lea în orașele săsești foarte anevoe, sau nici decum nu putea să străbată vre-un Român, Maghiar sau Săcui, să-și cumpere casă, ori să fie primit în breslele lor.

În 1544 și 1547 s'a interzis chiar nobililor a-și cumpăra casă în orașele săsești. Magistratul din Sibiu hotărăște în 5 Februarie 1546 a nu primi pe Unguri în bresle, iar în 28 Ianuarie 1589 același „cinstit magistrat” cu întreagă „cinstita obște” decid unanim, ca fiecare tată de vecinătate împreună cu toți vecinii să aibă grijă ca nu cumva vre-un neam străin, fie Sărb, Valah, Ungur, Croat etc., să ajungă în proprietatea vre-unei case ori să încheie căsătorie fără știrea prealabilă a „cinstitului magistrat și a cinstitei obște”**)

Desconsiderarea vechilor privilegii îi mânăne pe Sași, dupăcum a indispus mai târziu pe cele 3 națiuni aliate (Nobilii, Săcuii și Sașii) casarea uniunii și teritoriilor deosebite ale lor și împărțirea Ardealului în comitate.

Adâncă nemulțumire a produs edictul toleranței mai ales în șirele preoților și călugărilor catolici, cari n'au putut nicidecum să-și ierte împăratului Iosif această faptă creștinească, de a-i fi așezat și pe dânșii într'un rînd cu ceilalți cetățeni ai monarhiei, cari nu erau mai puțin creștini decât dânșii. În amărăciunea lor s'au folosit împotriva împăratului

*) în conferendis publicis numis generatim remoto diversae Religionis respectu, sola meritorum et talentorum, probae item et christianae vitae ratio habeatur! punct 3.

**) Es solle jeder Nachbarhann samt der Nachbarschaft Achtung geben, dass keine auswelzige Nation, es sei Razen, Walachen, Ungern, Horvaten, Walonen, Spanier, Franzosen, Polaken oder dergleichen zu keinen Hauskauf gelassen werden, oder sich in den Ehestand einlassen ohne Vorwissen eines ehrsamem Rats und der ehrsamem Gemeinde., A. Teusch: Gesch. der Sieb. Sachsen 3 Auflage vol. I. pg. 263.

de arme josnice și calomnii ordinare. Astfel, într'o bună dimineață s'a găsit afișat pe ușa bisericii evanghelice, care mai înainte fusese mănăstire de călugărițe catolice, un pasquill plin de murdării, în care împăratul Iosif era înfățișat ca cel mai mare făcător de rele, un trădător al sfințelor legi bisericesti și profanator, care sub masca virtuții, favorizează și propagă erezile*).

Să ne închipuim, ce pedeapsă strașnică i-ar fi așteptat pe autorii pasquillului sub domnia altui împărat. Iosif însă, în minunata-i superioritate nu i-a pedepsit decât cu disprețul și nepăsarea sa, cercând ca și din acestea să stoarcă un folos pentru sărăcime. Observând anume, că hărtia cu murdăriile se trece, a dispus a se retipări într'o mulțime mare de exemplare și a se vinde în folosul săracilor. Această faptă a lui ne arată destul de clar, că Iosif nu era nici decum prietenul celorce voiau să suprimă libertatea cuvântului și a tiparului prin foarfecele cenzurei odioase, și că chiar când era persoana sa în joc, trecea bucuros peste marginile indulgenței statorite prin ordinațiunea sa din 11 Iunie 1781, privitoare la cenzură. În punctul 3 al acestei ordinațiuni se spune, că orice critică, referindu-se fie la capul, țării fie la cel mai de pe urmă cetățean, e îngăduită, mai ales dacă autorul o și iscălește, garantând astfel pentru veracitatea cuprinsului ei.**)

Dar dacă unii se năpustiau asupra lui Iosif cu atâta furie și într'un mod prea puțin demn, în schimb alții s'au arătat foarte recunoscători pentru marea binefacere, ce a revărsat asupra lor Iosif prin edictul toleranței, și nu întârziară ai cânta imnurile de laudă, în toate limbile.

Astfel d. e., oricât de urgisit era Iosif în fața Ungurilor, — nerespectându-le constituția și tradițiile, neîncoronându-se și transportând coroana regească în muzeul de arheologie din Viena — S'a găsit totuș un poet maghiar Kováts József să-i adreseze, drept mulțămită pentru edictul de toleranță, următoarele versuri:

„Már szabad a vallás, oli mely kedves csuda
[hallás!
Emberi sok seregek érzitek, és az egek.
József, emelkedjen sasod, és sok időkre be-
[fedjen,
Mert két szárnya allat kedves akárm
Oli bizony esmérem szived, császári vi
Mert csupa példa lehetsz és hirrel a
[mehets.

Asemenea cântece de laudă nu lipsesc în literatura noastră românească. Un necunoscut jeluindu-se de moartea Măreziei****), se mângăie cu „Iosif, al doi

*) »Verführer der Braut Christi und Seiner Jungfrauen, Martin Luthers treuer A und Nachfolger, Joseph II ein Lutheraner, und denk der göttlichen Barmherzigkeit die ihn Thron erhoben, ein brüchtiger Verräter der Kirchengesetze, begünstigt und befördert er si Ketzereien und ist selbst ein Mann von kein gion. Nun hat er, ein seit Jahrhunderten un Beispiel, eben diesen Tempel, unter der Mä Tugend, zum Sammelplatz der Greuel ang und verkauft.« (Hoffinger pg. 190.)

**) »Kritiken, wenn es nur keine Schmähschrif sie mögen nun treffen, wen sie wollen, vom fürsten an bis zum Untersten, sollen besonden der Verfasser seinen Namen dazu drucken läs sich also für die wahrheit der Sache dadurch gen darstellt, nicht verboten werden, da es jeden heitsliebenden eine Freude sein muss, wenn ihn auch auf diesem Wege zukommt.« (Hoffinger pg. 140.)

****) cf. Seres László: »A felvilágosult abmus politikai irodalma» în »Pesti Napló» 11 Dec. (pg. 65 70), unde sunt citate o mulțime surș și cîntări de laudă la adresa »regelui neînc Iosif II.

*****) Ode entru Pomenirja Muteri. Sibiu 178 Densușianu: »Revoluțiunea lui Horla» Bucureș pg. 101.

ian*, care ține cumpăna sfântă în dreapta sa: „Coasa ta Atropos! groaznică umbră! ai tur-
[burat făptura
Ca un fulger, ți-ai tocmit săgeata, și acum
[dorm moaștele Maicii...
Insă Iosif plinește noianul, fiul Augustei,
Cumpăna sfântă în dreapta fiind;
Ceriule sfinte! ascultă, ascultă, ține pe Iosiv
[al doilea Traian!*

Iar protopopul Săliștii, Moise Moga, în în-
troducerea protocolului pentru înaltele porunci
„precum arată și poruncește înălțatul și lumi-
natorul nostru împărat Iosif al doilea“, adresează
acestui la 1782 următoarele:

*Stihuri de laudă și de mulțămire
Lui Iosif împărat cu bună fericire.*
De aceasta Rumânii mulțămesc
Și pe Iosif împăratul Românilor fericesc
Căci el ca un îndurat sau milostiv
Pe Rumâni într'a sa voință ia îngăduit
Biserici, preoți, dascăli: ai ridica îngăduiește
Deaceasta tot norodul foartei mulțămeste
Acestea zicând și cu mare căldură grăind
Neîncetat laudând, pe împăratul Iosif fericind
O dulce Iosife împărate
Și cu totul luminate

Cea neîncetată lui Dumnezeu mulțămită înăl-
[tăm
Și pre dânsul pentru împărăția ta îl rugăm
Și încă și noi deapurarea și totdeauna vom sta
Picătura de sânge cea mai de pe urmă
Pentru împărăția ta vom vărsa...*)
(Un articol final urmează.)

Scrisori din București.

„Vin ai noștri“. — Agenții electorali. — Pre-
tențiile patriarhului. — Porniri de distrugere. —
Manifestări bolnăvicioase.

București, 28 Decembrie.

Un vechiu proverb românesc zice: Schim-
barea domnilor — bucuria nebunilor. O schim-
bare de guvern este de sigur un mare eveni-
ment pentru o țară, unde sunt atâtea fluctua-
țiuni, unde acum încep să se vadă greșelile
trecutului, căutându-se remedii relelor, cari
au urmat din aceste greșeli. Căci fiecare gu-
vern vine în numele iubirii de patrie. Fiecare
își închipuie că este solul mântuitor, că re-
formele, pe cari le va aduce vor îndruma
viața publică spre adevăratul ei țel. O schim-
bare de guvern este încă o mare bucurie, un
mare eveniment pentru aceia cari trăiesc din
speculațiile electorale și din diferite alte expe-
diente. Agenții electorali sunt în culmea feri-
cirea. Căci guvernul și-a anunțat încă înainte
de sărbători demisia care astăzi a fost pri-
mită. Vor urma alegeri nouă, din cari cei
cari vor profita în primul rând sunt ei, agenții
pricepuți, cari știu să-l „convingă“ pe cetă-
țeanul alegător, de sfîntenia principiilor, de
dreptul ce-l are de a-și schimba după împre-
jurări convingerile și simpatiile.

Mahalalele sunt înțesate de aceste existențe
atât de interesante. Se țin întruniri „locale“,
se desvoaltă programe de acțiune. Se aduc
imnuri de preamărire poporului — „acelui
mucenic mare, care de veacuri a zăcut în în-
tunec și pentru care adversarii noștri în
atâtea rânduri n'au avut decât nepăsarea sau
disprețul“. Se face propagandă pentru „ai
noștri“. Iar „ai noștri“ sunt toți aceia cari,
fără deosebire de culoare politică, știu să-și
facă trebușoarele în dauna interesului public.
Sunt aceia, pe cari d. A. A. Cuza i-a eterni-
zat în articolele sale. În localurile din părțile

*) Originalul acestui protocol s'a păstrat în altarul
„bisericii mari“ din Săliște, de unde l'a transpus sub-
semnatul în arhiva protopopească. — I. L.

mărginașe ale orașului e mare veselie. Vin
„ai noștri“. Și cei cari petrec sânt aceiaș,
cari și cu ocazia trecutei schimbări de gu-
vern jubilai că „vin ai noștri“. Ca și când
rostul venirii unui nou guvern n'ar fi altul
decât pricopsirea acestor oameni, de cele
mai multe ori scurți, grași și fără altă ocupa-
ție decât aceia de a cutreera mahalale pentru
adunarea voturilor.

E un spectacol extrem de amuzant. Dela
cei mai de jos, până la cei mai de sus se
observă aceiaș schimbare. „Vin ai noștri“. Fiecare consideră acest eveniment drept în-
ceputul principselei lui personale. Pare-că
regimul care se duce i-a fost lui dușman de
moarte, care l-a urmărit în întreaga cariera
sa. Pare-că regimul care vine este merit să-și
concentreze întreaga activitate numai și nu-
mai spre a-l ferică pe el, cel pururea nedrep-
tătit. Poporul? E altă socoteală. Această
vorbă sună frumos la întruniri. Agentul po-
litic știe să se folosească numai la anumite
împrejurări de acest cuvânt energic. Și stai și
privești de departe această luptă, acest sbu-
cium neîntrerupt, acest isvor nesecat de su-
biecte umoristice, cari au dat literaturii ro-
mânești atâtea pagini de o nemuritoare fru-
musețe. Din toate părțile, din toate unghi-
urile, din cele mai uitate de Dumnezeu mar-
gini ale Capitalei, se ridică tumultuos acelaș
strigăt: „Vin ai noștri“. Și sânt așa de pu-
țini aceia, cari, cu suflet curat, din îndemnul
ce-l dă adevărata iubire din țară și neam să
dorească noului regim o activitate rodnică
pentru întărirea culturii, conștienței și a dem-
nității naționale.

O telegramă din Constantinopol anunță că
patriarhul ecumenic de acolo a reînviat cătră
guvernul român protestul său în contra secu-
larizării averilor mănăstirești din România.
Il doare pe bietul călugăr grec împrejurarea
că nu mai poate dispune prin sateliții săi de
numeroasele moșii dăruite în scopuri de bi-
nefacere de evlavioșii boieri și voievozi ro-
mâni în decursul timpurilor. Din veniturile
acelor moșii s'au ridicat atâtea instituțiuni
culturale grecești, cari astăzi luptă în contra
fracțiilor aromâni, cari susțin azi bande de uci-
gași fără de Dumnezeu. Când Alexandru
Ioan Cuza a luat averile din mâna călugă-
rilor greci, dându-le adevărata lor destinație,
se știe strigătul de disperare al acestor călu-
gări, se cunosc blestemele și anatemele lor.
Se cunosc plânsetele trântorilor, cari trăiau
fără să lucreze nimica, țesând doar intrigi și
terorizând mulțimea naivă. Secularizarea încă
s'a făcut, grație stăruinței marilor patrioți. Și
veneticii au trebuit să se mulțamească cu
ce-au putut fura de prin mănăstirile de unde
au fost isgoniți. Obiecte de o neprețuită va-
loare istorică au fost duse atunci în Grecia.
Antimise și steaguri dăruite de domnii ro-
mâni sânt astăzi, grație furtului, în stăpânirea
călugărilor dela Atos. Gîndul că vor putea
să ajungă iar în stăpânirea moșiilor, al căror
venit ei îi duceau în Grecia, cari astăzi însă
susțin spitalele și instituțiunile de cultură, nu
i-a părăsit pe călugării greci, al căror repre-
zentant tipic este patriarhul dela Constanti-
nopol, care se consideră nu de șeful bisericii,
ci drept șef politic național al Grecilor.

În protestul înaintat guvernului român, pa-
triarhul susține că moșiile secularizate sub
Cuza-Vodă i-se cuvin lui, ca unele ce apar-
țineau locurilor sfinte, cari depind de dînsul,
de patriarh. El declară în acelaș timp că nu-și
face mari iluzii, dar a repetat și va repeta
mereu protestul ca să nu să creadă că a re-
nunțat la un drept ce i-se cuvine. Din partea
Românilor acest protest este considerat ca o
obraznicie, de care nu mai un călugăr grec
este capabil. Căci moșiile au fost dăruite de
boieri și voievozi cu un anumit scop, pentru
ajutorarea celor cari își duceau viața în mi-
zerie și întunec, iar nu pentru îngrășarea

trântorilor și a tuturor existențelor dubioase
din insulele grecești. Protestul șefului călugă-
rilor greci este o dovadă despre îndrăzneala
de care sânt capabili unii oameni.

Sărbătorile au adus cu ele, pe lângă raza
de bucurie și de lumină din casa sârmanului,
care suferă în tăcere, pe lângă mângăierea ce-
lor mici și fără de nici un sprijin, au adus
prilejul cel mai bun de petreceri al cheflilor.
Ziarele de astăzi sânt tixite de amănute asu-
pra „marilor scandaluri“. N'au trecut nici ace-
ste zile de sărbătoare și primenire sufletească
fără de obișnuitele crime și încercări de sinu-
cidere. Rubricile de fapte diverse înregistrează
o mulțime de cazuri de această natură. În ca-
pitală ca și în provincie patimile n'au încetat
nici în aceste zile de repaos. Și cetitorul indi-
ferent află amănute despre „crima din strada
Bibescu-Vodă“, despre furtul din str. Micșu-
nele, despre rănirea din șoseaua Jianu și alte
isprăvuri ale celor ce sânt croiți anume spre
a face rău, spre a turbura seninătatea zilelor
mari și liniștea celor ce abea au așteptat o zi
de repaos. De multe ori am auzit ridicându-se
glasuri de protestare în contra grijei ce o au
ziarele de a publica asemenea lucruri. Și nu
totdeauna au fost îndreptățite criticile aduse
expunerii amănunțite a împrejurărilor, în cari
s'a comis cutare crimă sau furt. Ele sânt in-
teresante din punct de vedere psihologic. Ele
ne arată munca și bătaia de cap ce o au făp-
tuitoarii de rele până când își duc la îndepli-
nire scopul lor.

De multe ori aceiaș cheltuială de energie,
îndreptată spre bine, i-ar aduce autorului fur-
tului un profit mult mai mare. Și cu toate a-
cestea cel învechit în răutăți nu se uită nici
la primejdiile ce le întâmpină, nici la pedeapsa
ce-l așteaptă. Și face răul mai mult de dragul
răului.

Este sămânța degenerării, care produce tot
mai multe ravagii în sufletul omenesc. Și este
bine să se cunoască manifestările acestor su-
flete degenerate, suflete pornite pe distrugere,
cari nu sunt mulțumite, nu sunt împăcate de-
cât atunci când au făcut răul, când au pus la
cale o acțiune de pe urma căreia au să suferă
anumiți indivizi, sau clase sociale întregi, sau
popoare întregi uneori.

Pornirea de distrugere se manifestă la anu-
miți indivizi în anumite feluri. Omul fără de
nici o cultură se va simți bine atunci când va
vedea curgând sânge, când va vedea că sub
loviturile lui lacătele se sfarmă. La cei armați
și cu un capital oare-care de cunoștințe por-
nirea de distrugere se manifestă în alte pri-
vințe. Instituțiuni la cari s'au cheltuit atâtea
forțe sunt obiectul privirilor lor. Dar care este
medicul care să vindece aceste manifestări
bolnăvicioase? Lumina și cultura adevărată.

Correspondent.

Scrisori din Viena.

O seară de Crăciun. — Concert în favorul mo-
numentului Dr. Lueger. — Revelionul societății
„România Jană“.

9 Ianuarie n.

Cu tamplele 'n palme, cu ochii ațintiți în întu-
nerecul ce mă împresoară, șed la masa mea de
scris. Afară își cerne firea cei dintâi fulgi de ză-
padă asupra mândrei capitale.

E Crăciun. Seara luminoasă, cu reflexul drag
al pomului de Crăciun, cu bucurii și iubiri în
suflet, a sosit și par'că sânt mai aproape de
olaltă prietini și cunoscuți, părinți și copii, a că-
ror veselie senină se topește în melodiile dulci
ale sărbătorii poetice.

Caracterul universal al acestui praznic arată
atât de grăitor cum dragostea și bunătatea nu e
condiționat restrînsă la cercul vetrei familiare, ci

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată în-
crederea fabricanților de
mobile
Székely și Neți
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie
bogata noastră colecție. La înțelegere
aparte expedăm franco în ori ce parte
a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

cu cât eradiază peste centru, din care izvorește, cu atât pare mai nobilă mai sinceră.

Acest imbold, cred, a îndemnat colonia română de aici să organizeze în seara de Crăciun în jurul unui pom împodobit frumos, o seară familiară pentru tinerii cari petrec departe de ai lor.

Corul bisericesc a cântat mai multe colinde, cari mă furau îndărăt, în visuri scumpe, trăite par'că din nou.

A vorbit părintele *Voronca* despre pomul de crăciun la Români: iar dl *St. Mărcuș* a mulțămît, în numele tinerimii, coloniei, damelor și, în deosebi, *unei Gramatovici* și domnișoarelor drăgălașe pentru generositatea și gestul cald și nobil.

Fiecare dintre cei prezenți a primit un câștig la sortirea obiectelor adunate.

Înainte de a se începe jocul, cunoscuta pianistă a seratelor noastre d-șoara *Voileanu*, a interpretat cu multă artă »Hora« în D-mol de tânăra compozitor *Ionel Harșa*, student la conservatorul de aici. Compoziția, țesută pe un nou motiv, dulce și o ritmică variată, ce dovedește talent, a fost urmată de o furtună de aplauze. În curînd se va și tipări și se poate abona pentru 2 cor. la însuși compozitorul (adresa: societatea »România Jună«, Wien, IX, Teudlergasse).

Duminecă, la orele 5 după prînz, s'a ținut în splendidă sală festivă a »Rathausului« — pe lângă asistența unei imens public — un concert grandios, sub protectoratul primarului *Dr. Neumayer*, în favorul monumentului *marelui Lueger*.

Toate punctele programului, începînd cu uvertura din »Tannhäuser«, au fost executate de o orchestra de 80 de coruri și de orchestra-filharmonică sub conducerea măiastră a dlui *Kirchl*.

Poezia festivă a rostit-o dl *Ienisch* cu'n deosebit simț și o aleasă pricepere.

La sfârșit a mulțumit *Dr. Neumayer* în cuvînte calde aranjerilor vrednici și sinceri.

Repetițiile pentru Revelionul societății »România Jună« s'au sfîrșit. Toate merg strună. Comitetul face ultimele dispoziții pentru a asigura pe deplin succesul acestei serbări a bravilor Români din Viena.

O mare bucurie ne-a cauzat tuturor vestea, că vom avea oaspeți și din Ardeal.

Correspondent.

Din străinătate.

Demonstrații în Alsația-Lorena. Imperiul german voiește să dea constituție și celor două provincii, odinioară franceze, cari până acum au fost guvernate fără constituție. Populația însă, nefiind mulțumită cu această constituție, care conține mai multe restricțiuni reacționare, organizează mari demonstrații pentru câștigarea unei constituții adevărate. În toate centrele s'au ținut adunări de protestare, în moțiunile luate și trimise parlamentului central, se cere categoric redarea tuturor drepturilor confiscate, și oprirea germanizării cu forța.

O circulară a ministrului rus Stolypin. Ministrul-președinte rus *Stolypin* a adresat o circulară tuturor episcopilor rom.-catolici din împărăția rusească, prin care le aduce la cunoștință că toate decretul curiei papale nu mai în acel caz vor fi valabile, dacă se vor trimite ministerului de interne și nu direct episcopilor.

Netrimînd papa decretul »Motu proprio«, pe care l-a publicat contra modernizmului, — ministerului de interne, nu poate fi recunoscut de guvernul rusesc și astfel toți acei preoți cari se vor supune acestui decret, vor fi trași la răspundere.

În urma acestei circulare a ministrului preoțimea catolică a adresat papei întrebarea, ce atitudine să ia în această situație dificilă.

Alegerea de președinte în camera franceză. Ieri s'a deschis noua sesiune a camerei

franceze. După formalitățile deschiderii s'a trecut la alegerea președintelui și vice-președinților camerei. Președinte a fost reales *Brisson*, întruind la a doua votare 278 de voturi, față de contra-candidatul *Deschanel*, care a primit numai 197.

Vicepreședinții au fost aleși *Berteaux*, cu 371, *Etiene* cu 367, *Dron* cu 337 și *Remoul* cu 297 voturi.

Alegerile pentru cameră în Finlanda. Zilele trecute au început alegerile generale pentru cameră în întreaga Finlanda. După rezultatul de până acum voturile date se împart cam astfel: social-democrații 289.647, finlandezii vechi 16.821, finlandezii noi 107.182, svedezii 100.430, agrarienii 60.696, iar partidul muncitorilor creștini 13.093 voturi.

Crăciunul copiilor săraci din Arad.

Pentru pomul de Crăciun al copiilor români săraci, dela școlile noastre din Arad, au intrat la »Reuniunea femeilor române din Arad și provincie«, următoarele sume, colectate prin dna *Marilina Bocu* și domnișoarele *Flora Bonciu* și *Vetaria Petran*.

Dela:

Comuna bis. gr. or. rom. Arad cor.	100.—
»Victoria« inst. de credit	» 100.—
Dr. Nicolae Oncu	» 20.—
Ioan A. Beleş	» 10.—
Dr. Tămășdan	» 10.—
Dr. Tămășdan Liviu	» 20.—
Iovanca Nemet	» 10.—
Frații Burza	» 20.—
Dr. Sever Ispravnic	» 20.—
H. Iena Frâncu br. Pop	» 10.—
Zina Moga	» 10.—
Atonescu Victoriu	» 5.—
Vasile G. Idris	» 10.—
Aurelia Dr. Petran	» 10.—
Minerva Rozvan	» 5.—
Cornelia Dr. Iacob	» 220
Sofia Iltu	» 5.—
Maria Botiș	» 5.—
R. Clorogariu	» 6.—
Hermine Vasilion	» 4.—
Ecaterina Vațian	» 5.—
Sofia Beleş	» 10.—
Sofia V. Papp	» 10.—
Dr. Romul Veliclu	» 20.—
Valeria de Herbay	» 10.—
Iustin Marșeu	» 20.—
Vălcu I.	» 170
Dr. C. Iancu	» 10.—
Dr. Ite Precupaș	» 10.—
Dr. Ștefan C. Pop	» 20.—
Aurora Moldovan	» 6.—
Ocavina Ciuhandu	» 4.—
Familia Popescu (Toplița)	» 10.—
P. Truța, avocat	» 6.—
N. Mihulin	» 2.—
Iosif Schlopul	» 2.—
Nichin	» 2.—
Sava Raicu	» 10.—
Marilina Bocu	» 10.—
Familia Jules Herbay	» 10.—
Total cor.	560 90

S'a cheltuit:

Pentru 21 căciuli	cor. 63.—
32 per. haîne p. băieți	» 166.40
Pentru 18 rochițe, ștofa și 18	
croitul lor, basmale p. cap	» 57.—
31 perechi ghete a 6 cor. per.	» 186.—
Zabarricale și turte	» 18.—
Total cheltuiți cor.	490.40

Rămăși 70 coroane 50 fileri cari s'au depus la Banca Victoria în Libelul »Reuniunii Femeilor«. Rochițele fetțelor au fost cusute de d-nele *Adriana Ispravnic*, *Eugenia St. Pop*, *Marilina Bocu*, *Iovanca Nemet*, *Hermine Vasilion*, *Geor-*

gina Lrgojean, *Sofia Mihulin*, *Vătan*, *Veturia Papp*, *Hortensia Veliclu*, *Constanța Lazar*, *Savu*, *Tatu* și d-șoarele *Dimitrescu*, *Flora Bonciu*, *Ardelean*.

S'au îmbrăcat 63 elevi și eleve, unii în parte, alții complect.

Tuturor donatorilor li-se exprimă și pe această cale mulțumite sincere!

INFORMATIUNI.

A R A D. 11 Ianuarie n. 1911.

— **La «Reuniunea Femeilor române din Arad»** s'au înscris ca membre fundatoare d-na *Văd. Costantin Lazar* d-n *Timișoara* și d-na *Virginia Dr. Hotăran* din *Șiria*.

— **Noui ziare românești.** Anul nou aduce cititorilor Români o lectură bogată.

În Budapesta reappare, sub direcțiunea d-lui *Dr. Vasile Lucaciu*, avînd ca prim colaborator pe dl *Dr. Ioan Suciu*, organul poporal săptămânal al partidului național român »*Poporul român*«.

Di Birăuțiu publică, tot în Budapesta, o foaie săptămânală »*Foia poporului român*«.

La Orăștie a apărut o foaie poporală nouă, editată de despărțământul *Huedin* al Asociației. Acest nou organ poporal, care umple un gol simțit în părțile *Huedinului*, lipsit de foi locale, poartă numele »*Sfătuitorul*« și apare de două ori pe lună.

Acum numai cititorii să se înmulțească!

— **Pângăritorii sanctualelor.** De câțeva vreme se țin lanț furturile și jafurile în bisericile românești din Transilvania. Spargerile acestea par a fi operate de o bandă bine organizată, care cunoaște de aproape toate șuruburile jandarmeriei și ale autorităților și astfel încunjură cu ușurință toate cursele ce i-se întind. Nu demult a fost jefuită biserica din *Ugra* și *Seliște(?)*, iar făptuitorii au fost urmăriți zadarnic până acum. De curînd mâna profană a spărgătorilor a pătruns și în biserica sfântului *Neculai* din *Șcheii Brașovului*, de unde au furat 500 de lei și toate cercetările făcute de autorități au rămas fără nici un rezultat. În ziua de Crăciun răufăcătorii au pătruns în biserica din *Râjnov*, urcîndu-se cu scara pe o fereastră, și au furat dintr'o loc o sută de coroane. Spărgătorii înșiși-au lăsat în biserică două dalte câteva chei false cari poate vor se ca indiciu pentru urmărirea lor. noaptea de Luni spre Marți aceea spărgători au pătruns în biserica *Tohanul-vechi*. Până acum însă toate cercetările făcute nu le-au dat urmă.

— **Succesele unei artiste române străinătate.** În »*Hamburger Nachrichten*« tim următoarele elogii la adresa curteii celiste domnișoara *Delavrancea București*.

»Tînăra meridională care a cântat în seara este premiul I din Cons. din Paris. Îminunat înarmată pentru luptă cu cele grele creațiuni muzicale și nu e dificultate care să n'o învingă ca și cum s'ar juca. Tînăra pianistă are o înfățișare deosebit de patetică și în toată ființa ei e ceva care mișcă, ceva sincer, și călduros palpita în cul ei, de exemplu în *Appassionata* și *Ett Symphon ques de Schumann*.

În mod absolut perfect a redat toate bucățile. Așteptăm ca la iarna viitoare să auzim iarăș pe această tină artistă cu chipul caracteristic meridional, cu trăsăturile feței delicate, încadrate cu bucle negre, cu ochii adânci și negrii...

— † **Isaia Henteșiu**, preot gr.-ort. român în Ocna-Sibiiului, a repauzat la 9 Ianuarie n., în vîrstă de 54 de ani. Imormântarea lui a avut loc azi, Miercuri, în cimitirul gr.-ort. din Ocna-Superioară.

Odihnească în pace!

— **Masa studenților din Cluj**. Pentru conferirea alor 15 locuri libere la „Masa studenților academici Dr. Aurel Mureșianu” din Cluj sînt a se înainta petițiile până în 20 Ianuarie 1910, la casa institutului „Economul”, Cluj (Kolozsvar).

Petițiile au să fie însoțite de următoarele documente: a) indice sau atestat de maturitate; b) atestat despre starea materială proprie și-a părinților precum și despre numărul membrilor familiei; c) declarațiune, dacă au vre-un stipendiu sau nu.

Beneficiații din semestrul I al anului școlastic curent vor avea preferință, încât vor dovedi progresul în studii și îndeplinirea condițiilor din regulament.

Cluj, în Ianuarie 1911. *Direcțiunea institutului „Economul”*.

— **Cununie**. D-na văduvă Ottilia Bnei n. Pușcarlu și dl Ioan Varga își asunță cununia lor. Felicitările noastre!

— **Logodnă**. D-șoara Livia Pușcarlu s'a logodit cu dl Dr. Virgil Rusu, candidat de avocat în Sibiu. Felicitările noastre.

— **Răscumpărarea felicitărilor de anul nou**. Pe seama „Asociațiunii pentru literatura poporului român”, despărțământului Timișoara, s'au dăruit ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou 1911 următoarele sume de la domni: Iosif Gal 50 cor. Dimitrie Doz-é și Gheorghe Tădă câte 10 coroane, Emanuil Ungureanu, Dr. Aurel Cosma, Dr. Traian Sincay, Dr. Lucian Georgeviciu și Ioan Potucea câte 5 cor. Vincentu Pop 4 cor. Ioan Theodoroviciu, Nicolae Văntu, Nicolae Măclăș, Nicolae Otolan, Gerasim Sîrbu, Nicolae Lușca și Dr. Ioan Damian câte 3 cor. Romulus Cărbășiu Petru Ionășiu, Terențiu Bugășiu, Ștefan Vidughia, Arcadie Oprean, Dr. Victor Mercea, Alexandru Buibaș, Romul Nicolin, Ioan Popoviciu, Nicolae Groza, Vasile Ciuta și Avram Ciocol câte 2 cor. Gavriliu Selegănu și Nicolae Crîșmariu câte 1 cor. 20 fil Livia Măgdu. Ioan Micolescu, Ioan Bandu, Bojdar Moșorca, Ștefan Moldovan, Eutimiu Iovanel, Sabin Piso, Ioan Poni, Teodor Ioaneș, Iuliu Luczay și Dr. cu câte 1 cor. Cornel Gherga și Nicolai An câte 50 fil., total 158 cor. 40 fil. a intrat la casa despărțământului nuciațiunii.

aceste daruri, în numele și din încremitemetului „Asociațiunii”, despărțământar, aduc cele mai căldurease mulțumulus Cărbășiu, directorul despărțământului.

Leon Monasterian, dirigentul „Bistrii Teaca”, a repauzat în Budapesta, la n., în vîrstă de 55 de ani. Imormântarea lui a avut loc azi, Miercuri, în cimitirul Pesta-mică. Odihnească în pace!

Înțelegerea cu popa în Rusia. O doamnă, „Frank. Z.” că după ce a stat mai multe vreme la o moșie lângă Beresina, în Rusia să se întoarcă în Germania. Plecă să se întoarcă cu prietena sa cu trăsura până la un punct de unde urma să ia diligența până la

unde întâlnesc un popă, al satului. Viziunea mare să se întoarcă acasă, c'o să

li-se întâmplesse altfel o nenorocire. Cu greu l-a încredințat că popa nefiind al Germaniei, ci al satului poate n'o mai fi nimic.

Au mers, dar trecând pe lângă un lan, unde secerau femeii îmbrobodite cu testemele de toate colorile, caii s'au speriat, au luat vînt și au răsturnat din trăsura pe amândouă cocoanele și tot ce mai era în ea.

N'au pățit nimic. Dar de bună seamă că viziunea nu mai pleacă să-l taie, când i-o mai eși popă înainte.

— **Un binefăcător al Șimandului**. Ni se scrie: În numele comitetului parohial ort. rom. din Șimand, cu plăcere vin și vă aduc la cunoștință marimozitatea veteranului părinte sufletesc, dl Augustin Beleş.

Anurne dsa, acuma cu ocaziunea trecerii la pensiuinea binemeritată din dragostea și iubirea ce a păstrat-o și o are și azi către sfînta maica noastră bisericească ort. rom. pe care a păstorit-o aproape o jumătate de veac, a donat casa sa proprie, aflătoare în comuna Edl-Șimad, indusă în cartea funduară sub Nrul 144, în preț de 10 mii coroane, de casă parohială pentru viitorii preoți.

Pentru această faptă frumoasă venim și pe această cale a i aduce cele mai ferbinți mulțumiri, rugînd pe bunul Dzeu, să-i răsplătească această danie, dîndu-i putere și sănătate.

Știind, că despre orice cauză, care e de interes public luați act, Vă rog, a da și acestor puțințele rînduri loc în prețuita noastră foaie „Tribuna”.

Șimand, 1910 Dec. 28 v. Pavel Stana, notarul comitetului parohial.

— **Ravagiile cutremurului din Asia**. De abia acum, după o săptămână, sosesc câteva știri pozitive despre ravagiile cauzate de puternicul cutremur din Asia.

În capitala provinciei rusești din Asia centrală, Semirecinsk, — orașul Wjerny, care are o populație de peste 25 mii locuitori, s'au început lucrările pentru reedificarea orașului, care a fost total nimic. Partea cea mai mare a populației care a scăpat cu viață trăiește sub cerul liber, sau în corturi neîncălzite, bîntuite de boli și frig. Se mai simt și zăpădăciturile mai mici, dar cari nu fac stricăciune, ceace de altfel ar fi imposibil, fiind totul o ruină.

Mai mare a fost pustierea în satul Narym, unde zac cu sutele morții neîngropăți.

Topografia locurilor atinse de cutremur a luat înfățișare nouă. Unde până ieri au fost munți, azi sînt văi, sau lacuri adânci; iar unde au fost lacuri s'au ridicat dealuri sterpe. Chiar și rîurile și-au schimbat cursul, iar unele au pierit cu totul.

Tot astfel s'a întîmplat și cu comuna Sala-Ara-Anas, pe care au îngropat-o stîncile unui munte prăvălit.

— **Nenorocirea unor pescari ruși**. În urma gerurilor strașnice din Caucaz sînurile de mare ale lacului Caspic au înghețat pe o mare întindere. Stratul de gheață se îngroșase strașnic și dela un țarm la altul se făcea comunicație cu sîni și căruțe de țară pentru a micșora pe cât se poate depărțările. Îndrăzneala a mers însă prea departe, căci după cum se telegrafiază din Astrahan pescarii de aici au ieșit cu bordeiele pe podina de gheață ca să le fie mai la îndemână aruncarea plășii de fiecare seară. Și făcînd foc gheața s'a mușiat și s'a despărțit de țarm o bucată uriașă pe care erau optzeci și cinci de pescari și treizeci și-opt de cai și căruțe. Un vînt puternic i-a luat, ducîndu-i spre largul mării. Din Baccu au trimis un vapor pentru salvarea năpăstuiților, dar până acum nu se știe de le-au dat oare de urmă.

— **Diamantele artificiale**. În repețite rînduri s'a lășit vorba despre invenția fabricării diamantelor artificiale și tot de atâtea ori a dat prilej la descoperirea escrocheriilor cari le precedau. Căci ne aducem încă aminte de Lemoine, care a înșelat milioane dela oamenii ușor crezătorii, sub cuvînt că i-a reușit să pregătească diamante artificiale.

După un sbucium îndelungat însă se vede că omenimea a deslegat și această taină, căci după cum se anunță din Londra în numărul de alaltăieri a ziarului „Daily Mirror” se publică știrea senzațională că unui lord englez, după încercări de 9 ani de zile, i-a reușit să pregătească astfel de diamante artificiale cari numai cu ochi de specialist pot fi deosebite de cele adevărate.

Diamantul inventat de pomenitul lord atinge 93 de procente din tîria celui veritabil și supus razelor Röntgen sau fiicării de spirt are același însușire. După cât spune inventatorul, che tuielile unui diamant artificial de anumită mărime sînt numai a cincia parte atît ca a unui diamant veritabil de aceeași mărime. Strălucirea și jocul de culori al diamantului artificial e acelaș ca la cel veritabil, dar nu are anumita umbră viorie care caracterizează pe cel din urmă. Despre procesul de pregătire inventatorul nu spune nimic, ci se mulțumește să susțină că a urmărit procesul natural al diamantelor. Pentru ciselarea lui se întrebuițează pravul diamantului veritabil, căci al invenției s'a dovedit prea moale. Invenția e însă foarte potrivită pentru aparate de găurit și furnizarea accesoriilor pentru tăierea sticlei.

— **Corupția rusească**. Din Petersburg vine iarăș știrea unei colosale delapidări operate în paguba societății „Crucea Roșie”. Deja de multă vreme s'au semnalat lipsuri însemnate în casa societății și poliția pusă pe urmele faptului a ținut o perchiziție în palatul ducesei Lubanov, patroana societății. Cu prilejul acestei perchiziții au descoperit lucruri senzaționale. Au aflat anume că ducesa are o întregă bandă organizată, care escrochează pe cei încrezători. În provincie au fost arestați cincizeci de agenți voiajori cari făceau colecte în numele ducesei, pungășind publicul. Sumele câștigate cu manopera aceasta murdară întrec deja un milion de ruble. S'au operat mai multe arestări și se așteaptă cu nerăbdare desvăluirea unor amănunte interesante.

— **Ekins și ducele abruzzilor**. După moartea senatorului Ekins un prieten al său prin câteva declarații face lumina asupra svonurilor ce circulau despre el și ducele abruzzilor. După ce curtea domitoare a Italiei s'a codit să și dea favoare pentru căsătoria ducelui cu fata senatorului Ekins a provocat pe duce să abzică de drepturile sale ca supus italian și să vină în America unde îl va lua pîrtăș la afacerile sale. Ducele însă nu s'a putut hotărî să și rupă legăturile familiare cu casa domitoare și astfel s'a întors în Italia. Deci nu se poate vorbi nimic cu siguranță despre eventuala căsătorie. După cât se anunță însă, s'at regale cât și ducele de Aosta au trimis domitoarei Ekins telegrame de condoleață, din prilejul morții tatălui ei. O altă știre spune că ducele stă în legătură telegrafică necondiționată cu familia defunctului. Ambasada italiană din Washington a primit ordin să reprezinte curtea italiană la îngroparea senatorului.

— **Moaștele arhiducelui Johann**. La mica publicitate a ziarului „Sun” din N. W. York a apărut următorul anunț: „Cine ar dori să cumpere oasele lui Johann Orb, arhiducele austriac de odinioară și fratele împăratului Francisc Iosif? Carantez că e depîn și nevătămat. Informații se pot lua dela administrație”. S'a constatat că autorul anunțului e un medic din provincie care susține că el încă a cumpărat scheletul acum doisprezece ani. Totodată e în posesia unor dovezi, cari vor adevări necondiționat că scheletul din chestie e al arhiducelui Johann, dar informații amănunțite nu va da decât celui care e aplicat să-l cumpere.

Vara trecută se vorbise multă vreme de arhiducele dispărut și chiar mai acum o lună un ofițer spunea că la văzut la Paris unde venise ca reprezentant al unui stat din mijlocul Americii de miază-zi, ca să facă o comandă militară, deci e ușor de închipuit, ce mirare a produs acest anunț în cercurile celor cari au urmărit trista poveste a arhiducelui. În orice caz acest anunț ne-

Telefon nr. 467.

ARDOS GYULA =

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

în Gyá:város Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate.

Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe „landaner” cu preț. moderate.

gustoresc nu poate fi altceva decât un fel de plasă în care vor cădea milionarii americani cu fanatismul lor pentru colecțiile de rarități și lucrurile extravagante. Și probabil că inventosul medic provincial să nu se înșele în ademențtoarele sale nădejdi.

— **O telegramă a papiei.** Papa a mulțămii într-o telegramă tuturor depușilor din camera spaniolă, cari au încercat să zădărnicească prin obstrucție votarea proiectului de lege referitor la închiderea mănăstirilor din Spania. Pentru meritele câștigate întru apărarea drepturilor bisericești, biserica va fi recunoscută.

Telegrama a produs mare senzație în cercurile politice din Madrid.

Dărămând cu dinamită. Comanda militară din Berlin, voind să reedifice localul de muniții al armatei, a început dărămarea vechilor edificii. S'au trimis soldați la lucru, cari, s'au folosit la dărămarea de dinamită. Au așezat sub ziduri o cantitate mare de dinamită, care explodând a avut drept urmare mai multe nenorociri.

Aproape toți lucrătorii cari ridicau o zidire în apropiere, au fost răniți de bucățile de zid aruncate cu putere mare până la ei. Unei femei care căra cărămizi i-a rupt mâna din umeri. Muji au rămas sub dărămturile propriului edificiu care deși la o distanță destul de mare, s'a prăbușit de asemenea.

— **Ventralizarea aeroplanelor.** Italia a trimis celorlalte mari puteri o propunere referitoare la ventralizarea aeroplanelor, în temeiul căreia statele nu vor folosi în războaie aeroplanul pentru atacuri, ci numai pentru serviciul de ecier și de semnalare. Nu ar fi permis să se arunce de pe aeroplan materii explosive, să se împuște și tot astfel nu ar fi permisă nimicirea lor cu ajutorul tunurilor anume construite, pentru distrugerea aeroplanelor.

Propunerea are în vedere un scop uman și de aceea se crede că se va lua în desbatere și la conferințele de pace.

Franța, a sistat de mult experiențele cu tunuri contra aeroplanilor, restrângându-se la perfecționarea telegrafiei fără sîrmă folosind aeroplanele ca stațiuni aeriene.

x **Cele mai frumos executate daruri de Anul-nou:** garnituri pentru îngrijirea minilor, casete pentru piepteni, garnituri de piepteni, cele mai elegante geante de mătășă și piele pentru femei, lornete, giamațane, bastoane de argint, toc de țigări și țigaretute cutii decorate și jucării în asortiment bogat se capătă în prăvălia lui H e g e d ü s G y u l a, Arad Andrásytér No 15.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul aceasta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincie trimete mostre din orice articlii în branșa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

x **Cele mai potrivite cadouri de Anul-nou** în asortiment bogat din cauza lipsei de spațiu se vind cu prețuri foarte ieftine. Mare și bogat asortiment de sticlării moderne și frumoase, porțelan obiecte de lux și cadre. Fischer Mór, Andrásytér 20. Palatul Fischer. Telefon pentru comitat și oraș Nr. 568.

x **Din esența mea se poate pregăti pe lângă o economisire de 200%** ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. **Esență pentru 1 litru 50 fileri.** Rachiu alăș, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Căfea, Coniac, Maraschino, Roze, Vanilia, **Esență pentru 1 litru rum,** de amanas și rum de Jamaica 32 fileri. **Esență pentru 1 litru rachiu** de prune, de drojzii și trebere 20 fileri. 1 litru spirt de 96% rafinal 2 cor. 20 fil. Părul cărunț și mustața cărunță se vopsesc bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nesticăcioasă. Preț 1 3 cor. Se află de vânzare în toată coloaia la Fekete Mihály, droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

Cronica socială și artistică.

Al 4-lea matineu în Arad. Comitetul domnișoarelor a »Reuniunii femeilor române din Arad« din Arad, va aranja, Joi în 19 Ianuarie st. n., în ziua de Bobotează, un mare matineu cu un bogat și interesant program. Vor cânta la pian d-na Hortensia Dr. Veliciu, și d-șoara Florica Cioran din București, iar d-șoarele Aurica Bogdan, Florica Crișan, Livia Dimitrescu, Anicuța C. Popp, Georgina Pop, Angela Radovan, Stella Suciu, Mărioara Trailescu, Viorica Ursu și Livia Vățian vor danța jocuri românești în costume naționale.

De oarece sala din Seminar s'a dovedit de mică, matineul acesta se va aranja în sala cea mare dela »Crucea albă« aceasta și în vederea că atât măestrii și țărani să poată participa, ca să studieze jocurile românești.

Serată literară în Huedin. Intelectualii români din Huedin și jur invită la »serata literară« ce va avea loc la 215 Ianuarie în localul nou al institutului »Vlădeasa« din Huedin. După serată — danț. Inceputul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

»Ad Astra« de I. Corbu; Revista de astronomie pop. »Orion« din București scrie între altele:

»Stilul dlui Corbu e bogat în imagini poetice, ceea ce face să l citești cu plăcere, chiar când tratează o chestiune mai grea. Veți găsi în »Ad Astra« descrierea poetică și științifică a peisajelor lunare, mașine, preumbara închipuite în infinit... E o scriere, care întrunește și caracterul științific și pe cel literar. Suntem siguri, că va contribui mult la răspândirea cunoștințelor astronomice în țara noastră.

Tot așa o apreciază rev. »Natura« Domnul A. Bărseanu vice-prezidentul Asociației noastre culturale scrie între altele autorului: »Mă folosesc de acest prilej spre a Vă aduce felicitările mele pentru frumoasa D-Voastră scriere »Ad Astra!« pe care am citit-o cu cea mai mare plăcere și pe care îmi voi lua încredința a o recomanda elevilor și cunoștințelor mele.

De vânzare la »Librăria Tribunei«, preț 2 cor. plus 26 bani porto (Rec. 45 bani).

Cărți poștale ilustrate pentru gratulări de anul nou:

Gopii gratulând à 14 fileri.
Chipurii hazlii à 8—10 fil.
Dame frumoase cu copii à 14—16 fil.

La Librăria Tribunei se pot căpăta următoarele

Cărți de rugăciuni.

Ciaslov (Orologion) leg. roșie	2:40
« « leg. piele roșie, aurită	4—
« « leg. roșie	2:10
« sau Orologiu « «	1:90
Manual de cîntări bisericesti sau Octoiul mic leg. piele roșie	3:20
Manual de cîntări bis. sau Octoiul mic leg.	1:60
Octoiul cel mic	2—
Cele opt glasuri sau octoiul cel mic	1:50
Acaftistul preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni legat în piele roșie	3:20
« leg. în piele neagră, aurită	4—
« « « brună, neagră și lila cu negru	5:20
« leg. pînză neagră, aurită	1:75
« leg. pînză roșie	1:70
« leg. de os alb foarte frumoasă	10—
« de piele brună	10—
« im de os, albă	2:75
« prea sfintei Născătoare de Dumnezeu și alte acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos	1:20
Patima moartea Domnului și Mintuitorului nostru Isus Christos. Legătură neagră aurită	2—
Icoana sufletului. Carte de Rugăciuni și cîntări	

bisericești leg.	1—
« leg. pînză albastră.	2:60
« « în piele	3:20
« « catifea bordo cu copcii foarte frumoase	5:60
Rugăciunile școlarilor și cîntări bis. pentru școalele populare romine. Alese și întocmite de N. Ștefu, inv.	—50
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cîntări întocmite pentru toate trebuințele vieții leg. roșie și vinată	1—
Mărgăritarul sufletului leg.	1—
« « « pînză	2:60
« « « piele	3:20
« « « în catifea	5:60
Mintuirea sufletului. Carte de rugăciuni către preasfinta Născătoare de Dumnezeu și domnul nostru Isus Christos.	—10
Carte de rugăciuni în folosul tinerimei de un prieten al copiilor, ed. II a completată	—24
Cărticică de rugăciuni către Preasfinta Născătoare de Dumnezeu prea felositoare pentru tot creștinul	—20

Redactor responsabil: Iuliu Ciurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nicolin și cons.

Prânz bun

se capătă cu 90 fileri. Adresa Arad. Eötvös ut. 17, ușa 8.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cărnărie Sibiu-Nagyszeben, Reisporgasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slănină și articlii de cărnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu aiu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sînge ete, specialități de măieși și sîngerete, pastete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comanda mari prețuri reduse. Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Dr. B. BASIOTA medic specialist în morburile femeiești. Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6. Consultațiuni între orele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

Credit pe ipotecă, pe cambii și pentru officianți mijlocești

Herzog Sándor

ARAD, str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și Institut pentru spălatul rufelor cu abur, în **ALBA IULIA** - Gyulafehérvár, Széchenyi-u. (îngă biserica călug).
Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

CAFEA ȘI TEAExtras din catalogul lui **Kotány János**:**Cafea brută:**

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 1.55
Portorico 1/2	1.40
Cuba 1/2	1.60
lava aur 1/2	1.60

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Ch gr.	Cor. 1.60
fină 1/2	1.80
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Me nado, Mocoș) 1/2 Chlgr.	Cor. 2.20

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 2.50
Tea de Congo 1/2 Chlgr.	3 —
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	5 —
Tea Imperială foarte fină 1/2 Chlgr.	6 —
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	6 —
Mixtură excelentă de prăjituri pentru tea 1/2	Cor. — 75

Rum:

1/2 rum pentru tea de familie	Cor. 1.70
fin de Brazilia	2.20
7/10 rum fin de Jamaica	3.30

Magazinul ardeiu **Kotány** se vinde în cutii originale.

KOTÁNYI JÁNOS

mare comerciant de cafea și tea.

ARAD.

Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia.)

Arcegeș ut Nr. 3, în edificiul băncii Csanádl Takarékpénztár.

Numărul telefonului **809**.**W. Singer Mátyás,**

specialist pentru edificii.

pentru organizarea electricității adâncă a fântanelor arteziane în

str. Weis nr. 6.

em și executăm tot felul de reparaturi ce se țin de specializării electrice și a altor afaceri ranșei de lăcătar.

Prețurile fântanelor artezice și prețurile moderate.

O econoamă bună

caută loc la vr'eun român din Arad sau provincie. A se adresa: **Elena Lucaci** Arad, Strada Perényi No 4.

Fabrici de gheață**Aranjamente răcitoare**

după sistemul compresiv succes de amoniac sau sulfur al firmei **BORSIG** precum și

Aranjamente complete pentru abatorii

de calitate cea mai bună expediază

FIRMA SCHLICH,

turnătorie de fier și fabrică de mașini soc pe acții

Budapest, Váci-ut 45—47,

Nrii telefonici: 74—76, 74—77 și 98—58 (int.)

Cu prospecte servim gratuit.

Societatea pe acții**Holandeza****pentru asigurarea vieții.**

(Algemeene Maatschapij van Levensverzekering en Lijfrente)

Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálviss, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216.324.96 Cor. A plătit asiguraților până în prezent 96 mill. 370.016.33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și **Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes)** și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.**Acții de vândut.**

Sunt de a se vinde 24 acții dela »Econumul«. Cumpărătorii au să se adreseze Dlui **Nicolae Pop**, protopretor pensionat în Gyalu (comitatul Kolozs.)

Magazinul de blănărie și cojocărie — Ragályi János —

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Premiat mai de multe ori**BOROLINUL****leacul miraculos de casă a lui Dr. Borovszky**

se vinde deja și în comitatul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este neîntrecut la *bronchită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți* precum și la toate boalele obvenite din răceală, ca *reumă, podagră, ischiaș, dureri în oase, aprinderi musculare și amorfie*, în fine la *dejerături* și la încetarea rănilor provenite din *arsuri*. — Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului. Preparatorii: **Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II., Főutca No 77c.** Se capătă în sticle de 1.20, 2.— și 2.50 coroane în Arad la **Drogueria Vojtek și Weisz** și la farmacia **Örs Rezső** în Pâncota.

M. Schromm
mechanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27

Recomandă în atenţiunea onor. public din loc şi jur
marele său atelier mehanic
a anjat în Braşov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branşă, precum:
maşini de cusut, biciclete, gramofoaane şi apaducte,
pe lângă preţurile cele mai convenabile şi execuţie solidă şi punctuală.

CANARINI

Cele mai frumoase cântăreţe moderne ce cântă ziua şi la lumină. Cântăreţele dinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert şi verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 şi 4 fl., după soi. Catalog de preţuri despre papagal, pasări transmarine mămuţe şi câini de soi se capătă înainte trimiţând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viaţă se garantează. — Comenzile se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

BANCA NAŢIONALĂ A ROMANIEI.

SITUAŢIUNE SUMARĂ

1909		1910.	
12 Decembrie.		4 Decembrie. 11 Decembrie	
ACTIV			
133591875	95056375 Rezerva metalică Aur	120598157	170334238
579886	38535000 " Trate Aur	49608000	170206157
76286910	Argint şi diverse monete		557818
	Portofoliu Român şi Străin		607217
	*) Impr. pe ef. publice	17444000	139912915
33532031	" " " " în cont cor.	13972908	137927579
11999909	Efectele Capital Social		31015011
15011901	Efectele fondului de rezervă		31417308
3146621	" " " amortizarea imob. şi material		11999862
5999448	Imobile		14644896
708447	Mobilier şi Maşini de Imprimerie		3044621
855589	Cheltuieli de Administraţiune		6002088
108641105	Depozite libere		6002088
	" " & provisoriu		719932
36608798	Conturi de valori		719962
48329190	Conturi diverse, sold		915894
			110187425
47529174			109983625
	PASIV		
12000000	Capital	12000000	12000000
26995066	Fond de rezervă	28682744	28682744
4052272	Fondul amortizării imobilelor şi material	4300540	4300540
293575670	Bilete de Bancă în circulaţiune	357074560	352088740
2237648	Profituri şi pierderi	2341543	2341543
2409797	Dobânzi şi beneficii diverse	2265172	2380085
108641105	Depozite de retras	110187425	109983625
	" " & provisoriu		
25580140	Conturi diverse, sold	33398610	32468727
475291704		547709517	544246004
	Scomptul 5%. *) Dobânda 5%		

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar şi depozitar de articole de vânatoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21

Am onoare a aduce la cunoştinţa on. public din loc şi jur că am preluat magazinul de arme existente de 30 de ani şi cu bun renume al lui Schuller József, pe care sunt numele meu îi voi păstra şi pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király-u. 42, înfiinţat la 1885 şi a câştigat cel mai bun renume, îmi voi da silinţa ca pe lângă serviciu calant şi preţuri ieftine să câştig această onoare.

Tin în depozit
arme de cea mai bună fabricaţie,
cu repetiţie şi încărcătură în teavă, revolvere, pistoale, şi totfelul de cartuşe pentru arme. - Se dă deosebită atenţie reparaţiei şi păstrării armelor. Se primeşte ca ucenic un băiat cu 4 clase medii, care vorbeşte româneşte. — Preţ-curent gratis.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri şi mobile în Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine
mobile
pentru dormitoare, prânzitoare şi saloane frumoase şi aranjamente pentru cancelarii şi prăvălii în preţuri moderate.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,
pentru zidiri, instalare de apaduct şi canalizare în ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.

Pregăteşte cordoane pentru râuri, trepte şi balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Răţele de ţevi pentru apaduct. Jaţuri făcă miros. Pissoare, spălătoare, odăi de baie şi aranjare de ori-ce sistem — pentru încălzire centrală.

NOUŢATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oţel, fier vărsat şi aramă în modul acesta se pot repara uşor, conform scopului.

Motoare şvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziţie orizontală şi verticală.

Maşini motorice ieftine şi sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină,
în cea mai bună execuţie!
Execuţie promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de maşini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut

Cereţi catalog.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

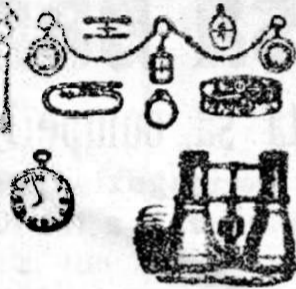
Filiale: Déva și Nagyvárad.

Cel mai mare magazin de giuvaerice și ceasornice.

Tamás István clasornicar, giuaerglu și opticar
Gyulafehérvár, Plăta Hunyadi -
(lângă Hotel Elisabeta).

Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur pentru bărbați și femei, clasornice de buzunar, fabricație din Svițera, ca renumitele clasornice Omega și pendulele și deșteptătoarele Becht, ochelari, articole optice, etc. ca termometre pe lângă garanție. Cumpăr aur sfărmat și argint precum și ori-ce juvaere pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștițios. Toate comanda sunt a-se adresa cu încredere la firma de sus.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

la mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de vese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spoze anticipative nu sunt, la dorință anticipez și de intabulare, convertez datoritiile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

representanța pentru mijlocirea de împrumuturi

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bihor, Gyula, Claba.

Arad, Karolina-utcza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Pris o se pe lângă onorar scuisitorii de afaceri abili
cu încredere.

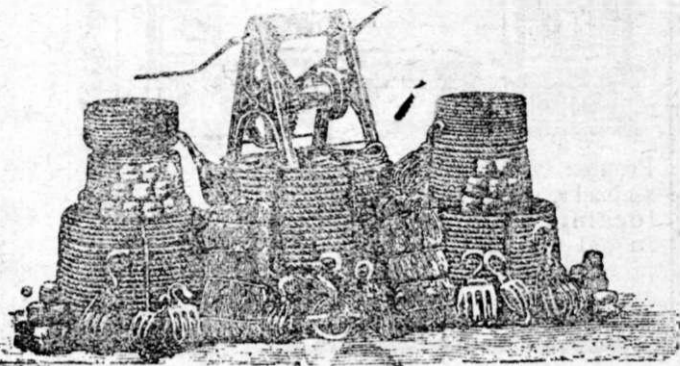
LÁZÁR MIHÁLY, funar, Lugos, Piața Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Tot felul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachete), saci de cânepă in și jută, strate crude și impermeabile. Funării pentru economi: ștreanguri, căpestre, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leagăni atârănători. Adresa telegrafică: Lázár kö.élgáros

Lugos. — Nrul telefonului 207. Niul cecului și clearing la posta Ungară 26142.

Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

CĂRBUNI

Prusești și Cochs

calitățile cele mai bune și
cu prețurile cele mai ieftine

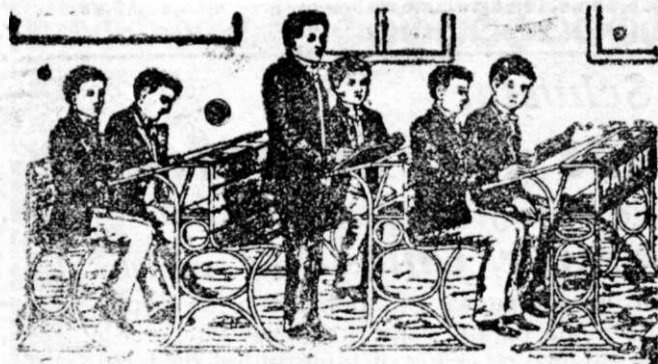
se pot căpăta la

: Roth József :

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63.

Telefon 63.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală

și mobilarea locuințelor, hotelor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

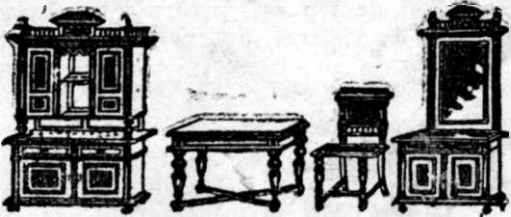
Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

MAGAZIN DE MOBILE**Joan Réthi**

Simplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabeg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

DR. ALEXICI VLADIMIR**SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ**

ARANJATE FOARTE MODERN.

PANCIOVA.

PANCISOVA.

TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungern—Noguchi. Tractarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsenbenzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau Koch—Wolff—Eisner. — În stabiliment se vorbește și românește. —

Orologiu de buzunar

cu capac dublu, mecanism excelent

pentru 6 coroane

se capătă pe lângă garanță de 2 ani precum și toffelul de

reparări de oroloage

se execută cu prețuri convenabile la

Süssmann E. orologie

Sibiu—Nagyszeben, Reispereg. 11.

— Replantațivă vîile cu altoi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială Elisabetopole (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)

material disponibil în altoi peste două (2) milioane școlile de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi dezvoltati la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pățirea pe 10 ani cu interese de 70%. La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulării școlii de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi mater al solid!

Trimiteti băști la cursul practic de altoi.

Numai altoi de bună calitate distinsă!

Maison Schuster**salon de modă**

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etajul 1.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provincă salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorinți ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavuín-Creed și Drecol și rog on public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Voiești a economisa bani?

Voiești și D-ta să cumperi marfă bună ieftin? cercetează deci **magazinul de ghete, pălării și modă pentru bărbați a lui Korányi**, pentru că numai aci se poate cumpăra mai ieftin, **marfă bună și frumoasă**. — În interesul propriu să vă convingeți și să fiți atenți la firmă!

Korányi Jenő

Arad, Szabadság-tér 3.

(Fosta localitate alui Winternitz)

Prețuri scăzute!

Ghete tari pentru muncitori
manufactură dela fl. 2.60
Box-Bergsteiger dela 3.75
Box american sau Chevro
dela fl. 6.50 în sus.

Ghete cu șirete pentru dame
dela fl. 2.70 în sus.
Ghete box cu șirete p. dame
dela fl. 3.50 în sus.
Ghete p. copii, băieți și fete
deja dela 80 cruceri în sus.

Foarte mare asortiment de ghete p. baluri.

Ghete pentru bărbați, femei copii, fete și băieți de toffelul și de tot prețul.

Mare depozit permanent de cele mai noi pălării, cravate și toffelul de albituri.

Atelier de curelărie, selărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,

Heltauerg Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vâzob). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios